

Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai

El. paštu: info@vert.lt

2021-08- Nr. SD-118

Į 2021-07-30 Nr. R2-(E)-4910

Kopija:

“Energy cells”, UAB

El. paštu: info@energy-cells.eu

Originalas nebus siunčiamas

DĖL VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS METODIKŲ PAKEITIMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

UAB „EPSO-G“, išnagrinėjusi š. m. liepos 30 d. viešajai konsultacijai paskelbtą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) teisės aktų pakeitimų projektų (toliau – Projektai) paketą, kuriuo siekiama 1) perkelti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 2, 5, 6, 8, 12, 13 ir 13¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymu (toliau – EESSĮ pakeitimo įstatymas), Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 56, 67 ir 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo septintuoju¹ skirsniu įstatymu (toliau – EEĮ pakeitimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo Nr. IX-1132 5 straipsnio, 2 ir 4 priedų pakeitimo įstatymu (toliau – NSUSOAĮ pakeitimo įstatymas) nuostatas, apibrėžiančias 200 MW energijos kaupimo įrenginio naudojimą izoliuoto sistemos darbo rezervo paslaugos teikimui, 2) taip pat kitų kaupimo įrenginių prijungimo prie elektros tinklų teisinį reglamentavimą, 3) papildyti Projektus nuostatomis dėl investicijų grąžos ir pelno maržos skaičiavimo, atsižvelgiant į Tarybos 2020 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. O3E-1582 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimo Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Nutarimas) atliktą Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos (toliau – Investicijų grąžos metodika) pakeitimą, ir atlikti kitus pakeitimus, teikia pastebėjimus ir pasiūlymus:

- Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Rezervų metodika), pakeitimo projektui (toliau – Rezervų metodikos pakeitimo projektas);
- Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Prijungimo metodika) pakeitimo projektui (toliau – Prijungimo metodikos pakeitimo projektas).

1. Dėl Rezervų metodikos pakeitimo projekto – dėl pajamų, sąnaudų koregavimo:

Vertinant tai, kad:

- siekiant atitikti pagrindiniams energetikos veiklos ekonominio reguliavimo principams, kad turėtų būti padengiamos energetikos įmonės reguliuojamos veiklos pagrįstos sąnaudos, teikiant reguliuojamas paslaugas;
- atsižvelgiant į EESSĮ pakeitimo įstatymo 6 straipsnį, kuriuo pakeistas EESSĮ 12 straipsnis, numatant, kad visą šio įstatymo 6¹ straipsnio 4 dalyje nurodytą izoliuoto darbo rezervo paslaugos teikimo

- išimties tvarka laikotarpį paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus patiriamos sąnaudos, įskaitant investicijų grąžą, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatyta tvarka pripažįstamos ekonomiškai pagrįstomis paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus sąnaudomis ir įtraukiamos į reguliuojamų paslaugų kainas;
- atsižvelgiant į kitų energetikos veiklų operatoriams (pvz., gamtinių dujų ir elektros perdavimo sistemų operatoriams (toliau – PSO)) taikomus principus, kai koreguojant PSO leistinų pajamų lygį, atsižvelgiama ir į reikšmingus pajamų, sąnaudų nuokrypius, pagrįstus Tarybai, kurie turi reikšmingos įtakos PSO veiklai, ar kuriuos sąlygojo teisės aktų pakeitimai ir (ar) kiti objektyvūs (nuo PSO nepriklausantys) veiksniai, bei tai, kad turėtų būti rinkai grąžintos perteklinės gautos pajamos ar susigrąžintos iš rinkos nesurinktos dėl objektyvių priežasčių (mažesnių nei planuota paslaugų kiekių ir kt.) leistinos pajamos,
 - siekiant išlaikyti energetikos veiklos reguliavimo nuoseklumą bei principų vienodumą skirtingiems energetikos sektoriams (veikloms);
- siūlome Rezervų metodikos pakeitimo projekto V¹ skyrių papildyti nuostatomis, įtvirtinančiomis ir suteikiančiomis aiškumą, kad ir izoliuoto darbo rezervo paslaugą teikiančiam paskirtajam kaupimo sistemos operatoriumi, kuriam irgi (remiantis Rezervų metodikos pakeitimo projekto V¹ skyriumi) bus taikomas pajamų ar kainos viršutinės ribos reguliavimo mechanizmas, taip pat būtų taikomas įprastas kitoms energetikos veikloms pajamų, sąnaudų koregavimo mechanizmas, atitinkamai Rezervų metodikos pakeitimo projekto 35¹.1 punktą patikslinant taip:

„35¹.1 <...> Izoliuoto darbo rezervo paslaugos pajamų viršutinė riba nustatoma:

35¹.1.1. vadovaujantis formule <...>:

35¹.1.2. laikant, kad įvertinant ir apskaičiuojant protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos neatitikimo dydį, palyginti su nustatyta investicijų grąža per praėjusį ataskaitinį laikotarpį, kuriuo koreguojamas izoliuoto darbo rezervo paslaugos leistinas pajamų lygis ateinantiems metams (y), yra įvertinama:

35¹.1.2.1. Asmens uždirbta faktinė investicijų grąža iš reguliuojamos izoliuoto darbo rezervo paslaugos per praėjusį ataskaitinį laikotarpį;

35¹.1.2.2. Tarybai pagrįsti Asmens pajamų ir (ar) sąnaudų nuokrypiai nuo Tarybos nustatytų ar suderintų pajamų, sąnaudų rodiklių, susiję su reguliuojamos izoliuoto darbo rezervo paslaugos teikimu, per praėjusį ataskaitinį laikotarpį;

35¹.1.2.23. investicijų grąžos neatitikimas dėl faktinės reguliuojamos paslaugos teikimui naudojamo turto vertės pokyčio, palyginti su Tarybos nustatyta;

35¹.1.2.34. praėjusių laikotarpių investicijų grąžos korekcijos, nustatytos Tarybos sprendimu;

35¹.1.2.45. nuokrypis nuo su Taryba suderintų OPEX projektų OPEX_(PROJ) apimties, numatytos derinant atitinkamą OPEX projektą.

35¹.1.3. atsižvelgiant (pakoreguojant leistiną pajamų lygį) į Tarybos atliktos reguliuojamos izoliuoto darbo rezervo paslaugos sąnaudų pagrįstumo (būtinumo) patikrinimo rezultatus bei sąnaudų audito, atlikto pagal reguliacinius sąnaudų apskaitos reikalavimus, išvadas.

35¹.1.4. įvertinus ir kitus nuo Asmens nepriklausančių veiksnių kylančius pajamų / sąnaudų nuokrypius, įskaitant ir dėl Asmens veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pasikeitimo."

2. Dėl Rezervų metodikos pakeitimo projekto – dėl darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų vertinimo:

Atsižvelgiant ir į kitų energetikos veiklų operatoriams (pvz., gamtinių dujų ir elektros PSO) taikomus principus, kad nustant pagrįstas veiklos (OPEX be darbo užmokesčio (DU) sąnaudų) bei darbo užmokesčio sąnaudas, įvertinamos ir infliacijos (įvertinus efektyvumo rodiklį, kuris yra lygus 1 proc.) bei darbo užmokesčio, remiantis LR Finansų ministerijos prognozuojamais vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokyčio dydžiais, tendencijos, bei siekiant reguliavimo principų aiškumo, siūlome Rezervų metodikos pakeitimo projektą papildyti nauju, pvz., 35¹.1.5 punktu, jį išdėstant taip:

„35¹.1.5. nustatant pajamų viršutinę ribą (pagal Metodikos (6) formulę), įvertinamas Finansų ministerijos prognozuojamos metinės infliacijos dydis ir efektyvumo rodiklis, kuris yra lygus 1 proc., bei prognozuojamas vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, kuris nustatomas pagal LR Finansų ministerijos pateiktą paskutinį ekonominės raidos scenarijų, ir efektyvumo rodiklį, kuris yra lygus 1 proc.“

Siekiant objektyvumo, atitinkamai tokiomis, kaip siūloma naujame 35¹.1.5 punkte įtvirtinti nuostatomis, galėtų būti papildyti ir kiti Rezervų metodikos punktai / skyriai, taikytini kitoms (ne izoliuoto darbo rezervo) paslaugoms.

3. Dėl **Prijungimo metodikos pakeitimo projekto:**

Siekiant objektyvumo ir aiškumo darbo užmokesčio sąnaudų vertinime, kad visos – tiek kapitalizuotos, tiek nekapitalizuotos darbo užmokesčio (DU) sąnaudos, gali būti įvertintos, nustatant energijos kaupimo įrenginių prijungimo įmoką, atsižvelgiant į tai, kad, tyrinėjimų išlaidos būna susijusios su įvairaus pobūdžio tyrinėjimais (topografiniais, geologiniais žvalgybiniais, geotechniniais, užterštumo ir kitais tyrimais), o archeologiniai tyrimai nėra dažnas atvejis, bei tai, kad projektavimo darbai taip pat yra svarbus įrenginių prijungimo etapas, siūlome Prijungimo metodikos pakeitimo projektą patikslinti, atsisakant konkretizavimo, kad būtent kapitalizuotas darbo užmokestis ir būtent archeologiniai tyrinėjimai pateikiami kaip pavyzdžiai, bei papildyti projektavimo darbų išlaidomis, atitinkamai Prijungimo metodikos pakeitimo projekto 35² punktą išdėstant taip:

*„35². Asmenų, pageidaujančių prijungti energijos kaupimo įrenginius, energijos kaupimo įrenginių prijungimo paslaugos prie tinklų kaina (prijungimo įmoka) nustatoma pagal rangovo, laimėjusio šio asmens ar operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl šio asmens energijos kaupimo įrenginių prijungimo prie tinklų, atliktų rangos darbų ir sunaudotų medžiagų bei kitų operatoriaus išlaidų, tiesiogiai susijusių su energijos kaupimo įrenginių prijungimu (pvz., išlaidų valstybės institucijų leidimams, pažymoms, notarinių sandorių sudarymui, servituto registravimui, archeologiniams tyrinėjimams, **projektavimo darbams**, techninei priežiūrai, techninio priežiūrėtojo draudimui, projekto ekspertizei, ~~kapitalizuotam~~ darbo užmokesčiui) faktinę kainą.“*

Atitinkamai, galėtų būti tikslinamos ir kitos galiojančios Prijungimo metodikos nuostatos (dėl kurių viešai nesikonsultuojama ir nesiūloma keisti), tačiau, kuriose yra panašios formuluotės (pvz., Prijungimo metodikos 7 punkte).

Atkreipiame dėmesį, kad šiuo raštu teikiami tik pasiūlymai, susiję su izoliuoto darbo rezervo paslauga, ir šie pasiūlymai atspindi ir Energy cells, UAB poziciją. Atskirai nuo Energy cells, UAB pastebėjimai ir pasiūlymai Projektams nebus teikiami.

Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – KVR metodika), pakeitimo projekto pasiūlymai ir pastebėjimai teikiami nuo Litgrid, AB.

Kilus klausimams dėl pateiktos informacijos, prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.

Finansų direktorius,
laikinais pavaduojantis generalinį direktorių

Algirdas Juozaponis

Valdemaras Bagdonas, tel. 8 685 11278, el. p. valdemaras.bagdonas@epsog.lt